

Gra terenowa dla starszych i młodszych

SIERAKOWSKI

PARK KRAJOBRAZOWY

Wycieczki są super, ale wycieczki z zadaniami są jeszcze lepsze!
Baw się, poznając przyrodę! Tu nie ma złych rozwiązań!

Przebieg trasy:

Ścieżka dydaktyczna „Jary koło Chalina”. Początek i koniec ścieżki – dwór w Chalinie, w którym znajduje się Ośrodek Edukacji Przyrodniczej. Trasa dość trudna, przeznaczona dla starszych dzieci i sprawnych fizycznie osób.

O obszarze:

Sierakowski Park Krajobrazowy usytuowany jest w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego, nieopodal Puszczy Noteckiej. Park ochrania unikatowy krajobraz polodowcowy o rzeźbie urozmaiconej wzgórzami morenowymi, wydmiami, dolinami rzek i rynnami jeziornymi. Wielką atrakcją Parku są liczne jeziora polodowcowe. Na terenie całego Parku znajduje się 5 rezerwatów przyrody. Można w nim spotkać dziki, jelenie, sarny, a także wilki. Obszar Parku ze względu na stosunkowo liczne występowanie takich gatunków, jak: gągoł, kania czarna i ruda, trzmielojad, krogulec, zniczek, myszołów, kobuz, błotniak stawowy, rybołów, puchacz, bielik, kormoran, bąk, muchołówka białoszyja i inne rzadkie gatunki, można zaliczyć do ważnych ostoi o randze ogólnopolskiej. Flora Parku jest również

bogata. Na szczególną uwagę zasługują zbiorowiska roślinności wodnej i szuwarowej. Z rzadszych gatunków występują m.in.: grązel żółty, grzybienie białe, czermień błotna, kłoc wiechowata. Na torfowiskach spotyka się rosiczki, storczyki, kruszczyki błotne i inne; stwierdzono też występowanie rzadkich gatunków mchów.

Ścieżka dydaktyczna „Jary koło Chalina” jest jedną z najbardziej atrakcyjnych ścieżek tego rejonu, zachwycającą swoją dzikością. Ścieżka nie należy do najłatwiejszych: trzeba pokonać strome zejście, zarośnięte fragmenty, zwalone drzewa i strumyki do przeskoczenia. Na trasie można spotkać sarny, bobrowe żeremia, przepiękne rozlewiska. Punktem wyjścia ścieżki dydaktycznej jest dwór w Chalinie, w którym znajduje się Ośrodek Edukacji Przyrodniczej,

otoczony parkiem. Następnie mijamy sady jabłoniowe i stare zabudowania folwarku, zbudowane z łupanych głazów narzutowych, naturalnie występujących na tym terenie. Dalej dochodzimy do drewnianego krzyża i towarzyszących mu dwóch okazałych lip. Z tego miejsca rozciąga się widok na Chalin i krajobraz polno-leśny. Idąc dalej ścieżką prowadzącą przez skraj lasu, mijamy sędziwy, martwy dąb, będący obecnie siedliskiem wielu gatunków zwierząt, i w tym celu tutaj pozostawiony. Następnie docieramy do górnej krawędzi zbocza, gdzie roztacza się widok na rynnę polodowcową. Dalej dochodzimy do stawów i ruin młyna, będących miejscem

życia wielu gatunków roślin i zwierząt. Ich brzegi porasta pałka szerokolistna. Powierzchnia wody natomiast pokryta jest drobnymi, pływającymi listkami – rzęsą drobną. Nad wodami fruwają ważki, wśród nich największa z ważek występujących w Polsce – husarz władca. Podążając skrajem dna rynny wypełnionej torfami, mijamy wiekowy las bukowo-dębowy, docieramy do łąki po prawej stronie szlaku, następnie mijamy drzewostan brzozy, ponownie starodrzew buków, kolejno olsy, buk – pomnik przyrody, staw, sad z jabłonią, i docieramy do zabudowań Chaliny.

Zadanie 1. Atlas roślin

Kruszczyk błotny

Fot. Bernd Haynold/CC BY-SA 3.0

W trakcie wędrowki znajdziesz wiele różnych gatunków roślin; niektóre z nich, choć małe i niepozorne, mają wiele uroku, jeśli przyjrzymy im się z bliska. Inne pięknie kwitną i już z daleka rzucają się w oczy. Czy chciałbyś nauczyć się je rozpoznawać i nazywać? Pomoże Ci w tym jedna z bezpłatnych aplikacji, którą można ściągnąć na telefon komórkowy, np. Pl@nt Net. Wystarczy zrobić zdjęcie roślinie, a aplikacja powie Ci, jaki to gatunek. Stwórz sobie w telefonie atlas roślin z wycieczki.

Zadanie 2. Detektyw wyprowadzony w pole!

Przechodząc obok pól uprawnych, przyjrzyj się, jakie rośliny na nich rosną. Czy potrafisz je rozpoznać? Sprawdź, czy na polach uprawnych, poza roślinami celowo wysianymi, znajdują się również inne rośliny – chwasty. Jaka jest różnorodność gatunkowa na polach? Następnie zróbcie z towarzyszami wędrowki burzę mózgów, próbując znaleźć odpowiedź na

pytanie: Czy chwasty na polach są potrzebne? Jaką mogą pełnić funkcję? Czy chwasty można do czegoś wykorzystać? Spróbuj rozpoznać rośliny występujące wśród zbóż, np. za pomocą aplikacji na telefonie, a potem (w trakcie wędrowki lub po powrocie do domu) poczytaj o ich zastosowaniu, np. w ziołolecznictwie.

Zadanie 3. Stary dąb pod lupą!

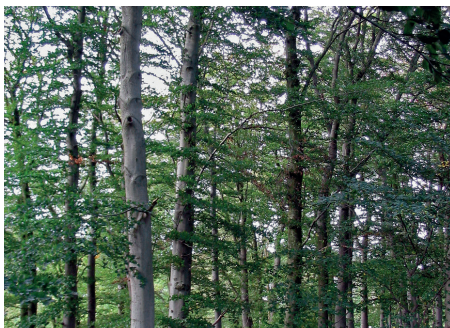
Na trasie wędrowki spotkasz imponujących rozmiarów okaz dębu. Drzewo to jest już martwe, jednak celowo nie jest usuwane z tego miejsca, ponieważ jego pień i konary nadal stanowią schronienie dla wielu różnych gatunków roślin i zwierząt. Taki martwy pień może powstać jeszcze kilkadziesiąt lat

i wzbogacać różnorodność biologiczną tego terenu. Warto mieć na uwadze, iż niektóre gatunki są szczególnie związane z martwym drewnem, którego w obecnych czasach jest coraz mniej, m.in. ze względu na prowadzoną gospodarkę leśną. Dlatego takie gatunki zwierząt często są rzadkie i zagrożone.

Podejdz do drzewa i przyjrzyj mu się z bliska. Popatrz, gdzie ma dziuple, zagłębienia, w których zwierzęta mogą znaleźć schronienie. Poobserwuj korę pnia – czy widzisz jakieś owady? Ile różnych gatunków znajdziesz? Popatrz również na ziemię pod drzewem. Obecność niektórych zwierząt możemy rozpoznać po odchodach lub wypluwkach. Wypluwka to zlepek niestrawionych resztek pokarmu, wydalany przez ptaki przez otwór gębowy. Robią tak np. sowy. Pobaw się w badacza tego drzewa i spróbuj odkryć jak najwięcej jego tajemnic.

Zadanie 4. Obraz z natury

Wędrując trasą, zbieraj różne drobne, martwe elementy przyrody (pamiętaj, że nie należy zrywać ani w żaden sposób niszczyć roślin). Mogą to być szyszki, patyki, kamienie, pióra, opadłe liście. W trakcie lub na koniec wycieczki ułóż z nich na ziemi obrazek, który w sposób symboliczny opisuje Twoją osobowość: jaki jesteś, co lubisz. Opowiedz o tym pozostałym uczestnikom wycieczki.

Buczyna

Fot. Darkone/CC BY-SA 1.0

Zadanie 5. Ciepło – zimno

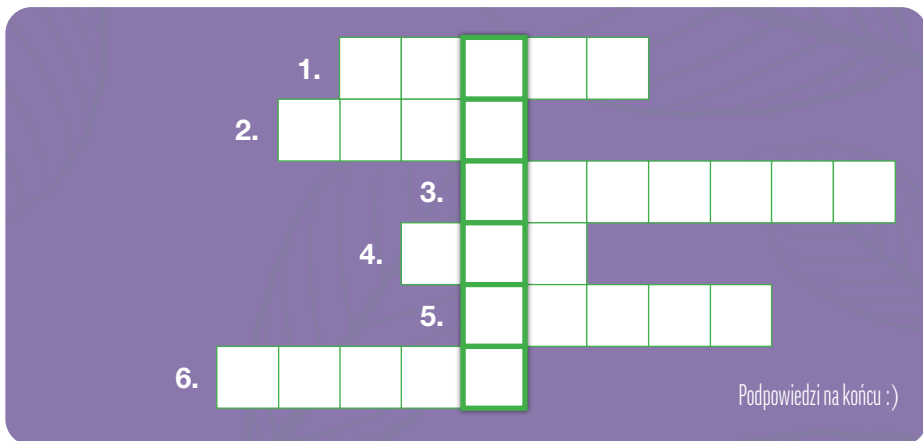
Czas na małą rozrywkę towarzyską. Znajdujemy jeden charakterystyczny obiekt naturalny, najlepiej średniej wielkości kamień. Następnie wybieramy jedną osobę, która będzie go szukała. Chowamy przed nią kamień, tak żeby był jednak odrobinę widoczny, np. za drzewem lub w trawie. Gdy kamień jest schowany, wybrana osoba go szuka, a my dajemy wskazówki szukającemu, mówiąc „ciepło”, jeśli zbliża się do skutanego

przedmiotu, a „zimno”, gdy się od niego oddala. Jeśli jest bardzo blisko skutanego przedmiotu, wówczas krzyczymy „gorąco”, a gdy za bardzo się oddala, krzyczymy „mróz”. Zabawa ta daje szansę na odkrycie różnych innych skarbów przyrody „przy okazji”.

Zadanie 6. Krzyżówka

Rozwiąż krzyżówkę i znajdź hasło.

1. Wyłobienie po lodowcu (rynna)
2. Drzewo, które ma liście w kształcie serca i pachnie w lipcu
3. Pospolita na brzegach jeziora, tworzy szuwary
4. Drzewo z gładką szarą korą, jego owoce nazywane są bukwią
5. Małe, drobne listki, pływające po wierzchu jeziora lub stawu
6. Owad spotkany nad wodą, przypominający helikopter

Zadanie 7. Pamiętkowe selfie

Na koniec wycieczki zróbcie sobie grupowe, pamiętkowe zdjęcie na tle wybranego pomnika przyrody we dworze w Chalinie. Co wybraliście?

Czy jest to kasztan jadalny? Platan klonolistny? A może choina kanadyjska?

BRAWO! Jesteście super!

Opracowanie:
Fundacja Ziemia i Ludzie

Strona projektu:
www.naturanapokolenia.pl

Za inspirację dziękujemy:
stuchaczom Sierakowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku

Unia Europejska
Fundusz Spójności

